23 söndagen efter trefaldighet

Kyrkoherde Johannes Rydh
Evangelisk-lutherska kyrkan i Sverige

Predikan på distans, 8 november 2026

I Guds, Faderns + och Sonens och den helige Andes, namn. Amen.

Bön: Käre himmelske Fader, vi tackar dig för att du inrättat välordnade riken och samhällen på jorden och alltjämt uppehåller dem för vårt kroppsliga väl. Osynligt har du mitt bland allt detta också sänt din helige Ande och upprättat din kyrka för våra själars frälsning. Låt oss genom din nåd få vara goda medborgare av båda riken. Genom din Son, Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.

Predikotext: Matt. 12:15–21 (3:e årgången).
Många följde Jesus, och han botade dem alla. Han förbjöd dem strängt att avslöja vem han var, för att det skulle uppfyllas som var sagt genom profeten Jesaja: Se min tjänare, som jag har utvalt, min älskade, i vilken min själ har sin glädje. Jag skall låta min Ande komma över honom, och han skall förkunna rätten för folken. Han skall inte tvista eller skrika. Hans röst skall ingen höra på gatorna. Ett brutet strå skall han inte krossa, och en rykande veke skall han inte släcka, förrän han har fört rätten till seger. Och till hans namn skall folken sätta sitt hopp.

I dagens predikotext återger Matteus en profetia från Jes. 42. Det är en profetia om Kristus – Guds älskade Son, i vilken han har sin glädje. Liknande ord talade Faderns röst från himmelen vid Jesu dop, och på förklaringsberget. Kristus är den som Gamla testamentet hade förutspått, den som skulle komma med frid och välsignelse till den som är förkrossad av syndens tunga plågor. Profeten skrev: *Han skall förkunna rätten för folken.* Rätten, det är Guds rikes rättfärdighet, som Kristus utsträcker till var och en som tror. Även bland hednafolken skulle Guds smorde skapa tro.

Profetian fortsätter: *Han skall inte tvista eller skrika. Hans röst skall ingen höra på gatorna.* Detta kanske uppfattas som motsägelsefullt. Jesaja hade ju precis fastslagit att han skulle förkunna rätten för folken, alltså låta glädjens budskap gå ut i hela världen. Men det sker inte hur som helst. Det sker inte genom massiva PR-kampanjer och reklamutskick. Han låter inte stöta i basuner på gator och torg. Han lockar inte enorma folksamlingar med ett väl anpassat budskap till skarorna. Rätten förs inte till seger genom att makthavare brukar våld eller andra yttre medel för att utöka Guds rikes gränser. Nej, svaret ligger i detta: *Jag skall låta min Ande komma över honom.* Guds rike kommer genom Anden. Endast genom Andens verk i evangeliets förkunnelse, genom nådemedlen, ska rätten förkunnas för folken.

Så är ämnet för dagen ”Det himmelska och det jordiska medborgarskapet”. Dessa är två helt skilda saker, och det jordiska riket får inte blandas samman med det himmelska. Till Pilatus sade Jesus: *”Mitt rike är inte av den här världen.” (Joh. 18:36)*

Men många teologer och predikanter vill göra dem till ett och samma rike. Hos sådana blir Jesus och kristendomen en väg och ett medel för att förbättra livet och samhället på jorden, att göra slut på sociala orättvisor och skapa fred och välstånd bland människor. När Jesaja skriver att Guds utvalde tjänare ska ”föra rätten till seger” så tolkas detta som att att Kristus ska regera över världen i ett synligt rike där alla människor genom hans gränslösa kärlek och nåd får leva bekymmerslöst, precis på det sätt som de själva vill. På samma sätt såg judarna på Jesu tid honom som en jordisk brödkonung och en Messias som skulle leda dem i ett uppror mot de förhatliga romarna och ge frihet från förtrycket. På liknande sätt har påvar och andra kyrkliga företrädare missbrukat sin ställning

för att utöva politisk makt och göra sig till furstar och herrar över andra. Korsfarare lånade Guds namn till sina erövringskrig, och under reformationen försökte några radikala teologer att med våld upprätta ”Gudsriket” i Tyskland. I alla tider finns drömmen om att göra nådens rike till ett synligt, jordiskt rike.

Men i dagens evangelietext omintetgör Jesus alla sådana tankar. Han sade: *”Ge då kejsaren det som tillhör kejsaren, och Gud det som tillhör Gud.” (Matt 22:21)* Kejsarens rike är någonting helt annat är Guds rike. I kejsarens rike är varje medborgare skyldig att betala skatt och följa överhetens påbud. Där råder lagen. All överhet är insatt av Gud. Den har fått makten och ansvaret att styra över dess medborgare på bästa sätt genom förnuftet. Om överheten är god så inrättas samhället på ett välordnat sätt, där lag och rätt tillämpas och förbrytare får sina straff, där liv och egendom skyddas, där de svaga och utsatta får hjälp och omsorg, där ungdomen får utbildning i skolan, där vetenskap och forskning gör framsteg, där familjen och föräldrarätten värnas, där ekonomin sköts och resurser används klokt. Allt sådant hör till den naturliga lagen, och det är Guds vilja att samhället inrättas med allt det vi behöver för det dagliga livet.

Den som är kristen kan med gott samvete delta i sådant samhällsbyggande efter bästa förstånd och inneha ämbeten inom den borgerliga sfären. Men vi ska inte tänka att någon person är mer lämpad för sådant bara för att denne är kristen. Det kan lika gärna vara precis tvärtom. En ateistisk politiker, domare eller forskare är kanske mer kvalificerad och lämplig än en som är kristen.

På många håll i världen lever människor under en dålig och ond överhet, som inte ser till sina medborgares bästa. Likväl har sådana ledare fått sin makt av Gud, och vi är skyldiga att lyda dem så långt det inte bryter mot Guds ord. De kristna i Romarriket gjorde inte uppror mot kejsarna, inte ens när de led av förskräckliga förföljelser för sin tros skull. Endast när kejsaren krävde dyrkan och offer till hans person som en avgud vägrade de kristna att lyda, då Guds lag står över alla människor.

Så långt om det jordiska riket. Med det himmelska riket är det annorlunda. Där råder inte lagen, utan evangelium. Visserligen predikar vi lagen även i kyrkan, för att övertyga människor om synden och för att vi inte ska bli självsäkra i vår egen förträfflighet. Men omvändelsen sker endast genom evangelium, av Guds nåd, av den helige Andes direkta ingripande och under. Ingen laggärning kan göra någon skickad att ta emot medborgarskapet i himmelen. Det har vunnits åt oss genom Kristi oskyldiga lidande och död, helt utan lagens medverkan. Han har *fört rätten till seger* en gång för alla på korset, och den som tror på det får frälsning och evigt liv.

Jesaja skrev: *Ett brutet strå skall han inte krossa, och en rykande veke skall han inte släcka.* Detta talar om evangeliets makt att frälsa en botfärdig syndare. Den som känner sina svåra synder och vet sig vara svag och ovärdig är just ett sådant brutet strå och en rykande veke. En sådan människa ska Jesus inte låta gå under av lagens dom. Istället vill han i mildhet ge upprättelse och styrka, och skänka tröst och nåd och syndernas förlåtelse. *Och till hans namn skall folken sätta sitt hopp.*

Därför ska vi hålla fast vid att det borgerliga samhället bygger endast på lagen, men Guds rike bygger endast på evangelium, och aldrig sammanblanda dem. Med Guds hjälp och försyn blir också den världsliga ordningen och samhället ett skydd för kyrkans verksamhet, så att vi kan fira våra gudstjänster. Därför ska vi alltid be för överheten, även om den skulle vara ogudaktig. Jeremia skrev till de fångna judarna i Babel: *”Sök den stads bästa dit jag har fört er i fångenskap och be för den till HERREN. När det går väl för den, går det också väl för er.” (Jer. 29:7)* Även denna hedniska stads väl, den som fört judarna till fångenskap, skulle bli till välsignelse för dem. Låt oss be att det blir så även hos oss.

Amen.

Bön: Herre vår Gud, himmelske Fader, du som både gett oss ett hem på jorden och av nåd kallat oss till medborgare i ditt eviga rike. Vi ber dig: Bevara oss från skada och farlighet och ge oss kärlek till sanning och rättfärdighet. Välsigna dem som är satta att regera vårt land och led deras beslut enligt din goda vilja. Hjälp oss, Herre, att vandra på dina vägar, och låt oss till sist nå fram till vårt rätta hemland i himmelen. Genom din Son Jesus Kristus, vår Herre. Amen.

Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt ord har tröstat, lärt, förmanat och varnat oss. Hans helige Ande stadfäste ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan ordets görare, och så dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålamod, intill änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.